

Zápis z 23. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (Výbor VaK) ze dne 15. 12. 2021

Místo konání: Jednání proběhlo formou videokonference.

Přítomní: Zástupci z řad MF, MPO, MŽP, HK ČR, SMO ČR, SMS ČR, ASO ČR, ČSÚ a MZe.

Na základě účasti byl Výbor VaK usnášeníschopný.

Elektronický seznam účastníků je veden u tajemníka Výboru VaK.

Pozvánka na jednání od Ing. Aleše Kendíka, náměstka pro řízení sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a současně předsedy Výboru VaK, byla odeslána e-mailovou poštou dne 10. 11. 2021. Z důvodu epidemiologické situace v ČR a doporučení omezovat osobní účasti na jednáních byla forma jednání pomocí videokonference.

1. Úvod

Předseda Výboru VaK Ing. Aleš Kendík (dále také jen „Předseda“) zahájil jednání v 10:05 hodin a přivítal zúčastněné.

Program jednání včetně podkladů byl rozeslán e-mailovou poštou dne 6. 11. 2021. Na základě podnětu HK ČR ze dne 9. 12. 2021 byl program doplněn v části Různé o informaci k Pozičnímu dokumentu – vodní hospodářství ČR pro roky 2021-2030 a rovněž v předstihu e-mailovou poštou rozeslán. K programu nebyly vzneseny žádné připomínky.

Dále byla odsouhlasena účast paní Ing. Želmíry Mackové, MBA, která mimo jiné zajišťuje zápis z jednání.

Předseda dále postoupil ke druhému bodu programu.

2. Informace MZe k obdržným připomínkám a výsledkům Benchmarkingu vlastnických a provozovatelských subjektů v sektoru VaK za rok 2019

Zástupce MZe informoval přítomné o projednání předložených připomínek k benchmarkingu za rok 2019. Připomínky, které předložil pouze SOVAK, byly vysvětleny. Připomínky neměly vliv na vypracovanou zprávu a nevyžadovaly změny v platné metodice. Zpráva z benchmarkingu za rok 2019 je zveřejněna na webu MZe v části věnované vodovodům a kanalizacím.

2.1 Informace k úpravě webové prezentace dat ze sektoru VaK

Zástupce MZe prezentoval zúčastněným strukturu připravovaného Reportingu pro oblast vodovodů a kanalizací. Report se skládá ze čtyř samostatných částí – report pro odběratele, vlastníky, provozovatele a souhrnný report o stavu sektoru v jednotlivých krajích. Byl vysvětlen způsob ovládání filtrů a přiblížen obsah jednotlivých částí reportu. Webovou prezentaci plánuje MZe zpřístupnit ke konci ledna příštího roku na své webové stránce.

V rámci diskuse nebyl vznesen žádný dotaz, pouze zástupce Hospodářské komory ČR poděkoval za přístup MZe při vypořádání připomínek k benchmarkingu. Konstatoval, že úroveň dat a jejich zpracování se meziročně zlepšuje a vyzval přítomné, aby se při

rozhodování o regulaci s benchmarkingem více pracovalo, protože koncentruje informace o stavu sektoru vodovodů a kanalizací v České republice.

Předseda Výboru VaK ukončil diskusi k bodu.

3. Informace MZe k vyhodnocení postupu vlastníků VaK oslovených MZe v r. 2018 výzvou s upozorněním na možné riziko nedostatečné tvorby prostředků na obnovu – návrh dalšího postupu

Zástupce MZe informoval přítomné, že od roku 2015, kdy byla posílena role MZe, bylo realizováno několik výzev vůči vlastníkům a provozovatelům VaK zahrnující různé problematiky. Upozornil zejména na výzvy týkající se problematiky vysokých ztrát vody a výzvy ohledně sběru dat z Porovnání a výzvy, které stále dokončujeme, zejména obcím, které ještě pravděpodobně neplní všechny povinnosti ze zákona o vodovodech a kanalizacích. Celkově bylo do současnosti odesláno přibližně 6 tis. dopisů konkrétním vlastníkům a provozovatelům VaK. Výzvy jsou primárně zaměřeny na poskytnutí metodické pomoci, ale v některých případech, kde jsou zjevné rozpory, zjednává MZe nápravu prostřednictvím výkonu kontrol nebo ve spolupráci s vodoprávními úřady. O dobrém efektu tohoto postupu svědčí i meziročně narůstající počet odevzdávaných Porovnání. Předložená informace se vztahuje ke kampani realizované v roce 2018, která byla zaměřena na upozornění přibližně 2 tis. vlastníků na nedostatečnou tvorbu prostředků na obnovu. Při vyhodnocování rizika nedostatečné tvorby prostředků na obnovu (z údajů za rok 2016) byla zohledněna i výše kumulovaných prostředků z ostatních zdrojů vytvořených od roku 2009. Dopad kampaně byl vyhodnocován na údajích z Porovnání za rok 2019. Analyzovalo se přibližně 50% Porovnání za rok 2019 u pitné vody a přibližně 73% u vody odpadní. Údaje byly z Porovnání, která bylo možno za období mezi roky 2016 a 2019 jednoznačně spojit a dohledat (u pitné vody 539 Porovnání; u kanalizace 1 110 Porovnání). Z hlediska počtu odběratelů se zjištění týkají u vodovodů přibližně 335 tis. a u kanalizací přibližně 804 tis. odběratelů. Jedná se zejména o vlastníky vodovodů a kanalizací, především ve IV. skupině; tj. reprodukční hodnota jejich majetků je v intervalu 10 – 100 mil. Kč.

U pitné vody došlo v 350 případech ke zvýšení ceny pro vodné, ale zjevně ne v takové výši, aby byly generovány dostatečné finanční zdroje na obnovu získané výhradně z vodného. U 458 případů lze konstatovat, že se dle vykázaných údajů podle tabulky č. 4, tj. včetně prostředků vytvořených z ostatních zdrojů, nevytvářela dostatečná výše finančních zdrojů na obnovu. V 12 případech došlo zvýšením ceny pro vodné k překročení sociálně únosné ceny podle pravidel OPŽP ČR.

U odpadní vody došlo v 677 případech ke zvýšení ceny pro stočné, ale zjevně ne v takové výši, aby byly generovány dostatečné finanční zdroje na obnovu získané výhradně ze stočného. U 1054 případů lze konstatovat, že se podle vykázaných údajů podle tabulky č. 4, tj. včetně prostředků vytvořených z ostatních zdrojů, nevytvářela dostatečná výše finančních zdrojů na obnovu. V 15 případech došlo zvýšením ceny pro stočné k překročení sociálně únosné ceny podle pravidel OPŽP.

V dalším postupu MZe počítá s opakovaným oslovením vlastníků, u kterých přetrvává možné riziko nedostatečné tvorby prostředků na obnovu, a to v první řadě nedostatečně nastavenou cenou pro vodné a stočné a ve druhé řadě nedostatečnou tvorbou prostředků z ostatních zdrojů.

U těchto skupin si vyžádáme pro bližší vyhodnocení údaje z Plánů financování obnovy včetně údajů o jeho plnění za období 2018 – 2021. V těch případech, kdy je obnova VaK zajišťována převážně nebo výhradně z finančních prostředků ostatních, odešleme těmto vlastníkům VaK metodické doporučení s upozorněním na cíle regulace VaK zajistit samofinancovatelnost v plném rozsahu i v oboru vodovodů a kanalizací. Zde mimo jiné upozorníme na novelu vyhlášky č. 428/2001 Sb., která od 1. 1. 2026 zavádí povinnost tvořit peněžní prostředky na obnovu každoročně v tzv. adekvátní výši.

Následně byla otevřena diskuse.

Zástupce SMO ČR upozornil na to, že v příštím roce budou komunální volby. Proto zřejmě nebude docházet k navyšování cen pro vodné a stočné (a to i z důvodu současného nárůstu cen energií ve společnosti). Požádal však o přípravu výzev na období po komunálních volbách s upozorněním nových zastupitelů v roce 2022-2023, na povinnost tvorby prostředků na obnovu a na nutnost s tím něco dělat.

Zástupce MZe konstatoval, že proces je dlouhodobější. Počítá se i komunálními volbami, ale cílem je, aby byla dosažena samofinancovatelnost, a proto bude MZe vlastníky průběžně upozorňovat.

Zástupce HK ČR upozornil na diskrepanci mezi zájmy obcí a skutečnou potřebou prostředků na obnovu s otázkou, jak bude MZe tuto problematiku řešit.

MZe si prioritně vyžádá data od dotčených subjektů, zda vůbec a v jaké výši jednotliví vlastníci plánují tvorbu prostředků na obnovu. Pokud budou záměry obcí v rozporu s cíli regulace, bude MZe spolupracovat s krajskými úřady, aby došlo k nápravě. Subjekty by měly veškeré náklady přenášet na odběratele (za podmínek sociální únosnosti ceny – tak jak problematiku upravuje Evropská politika). Zejména se jedná o subjekty, kde je uplatňována nízká cena pro vodné a stočné.

Dále byla diskutována problematika vazby výsledků kapitol 4.2. a 5.2. předmětného materiálu na změnu hodnoty souvisejícího majetku a na to, jakým způsobem může vlastník měnit hodnotu souvisejícího infrastrukturního majetku. Z pohledu HK ČR a vzhledem k vyhl. č. 428/2001 Sb. a cenovému výměru, není možné hodnotu souvisejícího infrastrukturního majetku nějak měnit.

Bylo vysvětleno, že nastavení hodnoty infrastrukturního majetku je konstanta – hodnotu je nutno správně nastavit, nikoliv s ní hýbat. MZe tuto skutečnost zpřesní i v předmětném materiálu před jeho uveřejněním.

Dále bylo zástupcem SMO ČR upozorněno na tlak od obcí s významným podílem rekreačních nemovitostí, které nechtějí přikročit k navýšení ceny z důvodu vyššího zatížení trvale žijících obyvatel. Aby došlo k překlopení nákladů, čekají, až bude výše fixní částí ceny kolem 60 – 70% úplných vlastních nákladů v případě dvousložkové formy ceny. Dále od obcí roste počet dotazů, jestli bude navýšena cena podzemních vod, což bude mít opět vliv na tvorbu prostředků na obnovu.

Podle zástupce MZe se bude rozdíl v ceně podzemních a povrchových vod z dlouhodobého hlediska řešit.

Diskuse byla ukončena.

4.1 Ročenka vodovody a kanalizace za rok 2020 (dále jen „Ročenka“).

Byla podána informace, že Ročenka je zveřejněna na webu MZe. Až bude vytištěna, bude zaslána členům Výboru VaK. Byla vypracována ve standardní známé podobě. Následuje několik základních údajů o stavu sektoru v roce 2020. Bylo evidováno 7729 vlastníků (nárůst o 249 subjektů), 3 041 provozovatelů (nárůst o 49 subjektů). Hodnota infrastrukturního majetku v reprodukčních cenách je 1,3 bil. Kč. Jedná se o obrovskou hodnotu majetku ve společnosti a je nutné o něj soustavně pečovat, aby nedocházelo ke zhoršování jeho stavebně technického stavu do budoucna a bylo rovněž zajištěno plynulé a bezpečné provozování této rozsáhlé technické infrastruktury. MZe eviduje 80 912 km vodovodních řadů (meziroční nárůst o 611 km). V roce 2020 bylo obnoveno 451 km vodovodních řadů. MZe dále eviduje 52 067 km kanalizačních stok (meziroční nárůst o 979 km). V roce 2020 bylo obnoveno 412 km kanalizačních stok. Z hlediska atomizace posuzované podle objemu dodávané pitné vody obhospodařuje 80% trhu 50 největších provozovatelů a v případě kanalizací 50 největších provozovatelů zajišťuje 74% celkového trhu podle objemu odvedené a vyčištěné vody.

Průměrná cena vodného a stočného v této skupině byla 89,19 Kč/m³ vč. DPH (meziroční nárůst o 1,2%). Na základě dat ČSÚ představuje napojenost obyvatel na pitnou vodu 94,6% a 86,1% obyvatel je napojeno na kanalizaci. Denní spotřeba pitné vody dosáhla 91,1 l/os/den (nárůst o 0,5 l oproti 2019). Ztráty vody 15,1% (vykázaný nárůst o 0,6%). Z hlediska kvality pitné vody došlo podle statistiky Ministerstva zdravotnictví k překročení limitních hodnot u 1,38% vzorků v tzv. mezní hodnotě a 0,31% vzorků v tzv. nejvyšší mezní hodnotě (celkem bylo analyzováno více než 1 mil. stanovených hodnot těchto ukazatelů).

4.2 Strategická analýza Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost k sektoru vodního hospodářství

Členům Výboru VaK byl pro informaci předložen materiál Národního úřadu pro kybernetickou bezpečnost.

4.3 Poziční dokument – vodní hospodářství ČR pro roky 2021 – 2030 za Sdružení oborů vodovodů a kanalizací ČR, z.s. a Svaz vodního hospodářství ČR, z.s. ([Poziční dokument – vodní hospodářství ČR pro roky 2021–2030 | SOVAK ČR](#))

Zástupce Hospodářské komory ČR přiblížil obsah materiálu. Byl zpracován sdruženími SOVAK ČR, z.s. a SVH ČR z.s. a byl předložen MZe. Definuje cíle a úkoly, které jsou nutné proto, aby vodní hospodářství garantovalo plnění povinností vůči společnosti. Materiál je přísně apolitický a vychází z Vodní Charty (rok 1968) a reflektuje zejména poslední zkušenosti z let 2014 až 2019, kdy se řešily ve společnosti problémy se suchem a projevila se potenciální rizika, která by mohla nastat a která jsou popsána v úvodu dokumentu. Zástupce HK ČR požádal přítomné, aby s materiálem pracovali jako jedním z podkladů při formulování strategických cílů vodního hospodářství s cílem zabezpečit trvání vodního blahobytu i v dalším období.

4.4 Zástupce MF informoval přítomné o novém cenovém výměru pro rok 2022. Poděkoval za pomoc a zpětnou vazbu, která byla při tvorbě cenového výměru důležitá. MF přidalo na svých webových stránkách záložku cenová regulace v oboru VaK

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>).

Uživatelé zde naleznou všechny potřebné dokumenty včetně „Metodické příručky k cenové regulaci oboru vodovodů a kanalizací pro roky 2022–2026“. Obsahuje vysvětlení a příklady dobré a špatné praxe. Součástí jsou i často kladené otázky, které jsou zodpovězeny srozumitelnou formou pro širokou veřejnost. Dále je možné si stáhnout všechny potřebné formuláře a vysvětlení k nim. MF k problematice nové cenové regulace uspořádalo semináře a spolupracuje se Svazem měst a obcí ČR, které zveřejní odborný článek pro své čtenáře. Zástupce MF poděkoval všem za spolupráci.

4.5 Zástupce MF dále informoval o probíhajícím sběru kalkulací cen pro vodné a stočné a o tom, že nejčastějším dotazem je problematika tvorby fondu prostředků na obnovu a zahrnutí těchto prostředků do kalkulace ceny pro vodné a stočné. Zatím dorazilo 400 kalkulací a systém odevzdávání kalkulací prostřednictvím datové schránky MF funguje. Na příštím Výboru VaK by MF rádo poskytlo vyhodnocení sběru dat a zpětnou vazbu, jak tento proces vnímá.

4.6 Zástupce MF se dotazoval na stav vývoje a stav nového systému VaK a na sběr dat pro benchmarking. MF nabídlo možnost spolupráce při vývoji, zavádění a nastavení nového systému.

Zástupce MZe informoval, že bude vítána každá zkušenost MF při vývoji a zavádění IS VaK. Co se týče stavu, existuje harmonogram, který reflektuje i termíny odložené účinnosti jednotlivých částí novelizované vyhlášky č. 428/2001 Sb. MZe předpokládá, že vše poběží tak, aby nebyly způsobeny žádné výpadky při sběru dat, a to i s ohledem na informaci od odboru Informačních technologií na MZe.

4.7 Zástupce HK ČR poskytl informaci o realizovaném školení o kybernetické bezpečnosti a o možnosti přihlásit se na další školení s konkrétními zkušenostmi, které se uskuteční v únoru 2022.

Předseda Výboru VaK poděkoval za konstruktivní spolupráci v letošním roce a všem popřál do nového roku vše dobré, poděkoval za účast a jednání ukončil.

Další jednání se uskuteční v roce 2022.

Zapsala: Ing. Želmíra Macková, MBA

Schválil: Ing. Aleš Kendík

Předseda

Originál zápisu je uložen u tajemníka Výboru VaK.